

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Gooise Meren
Postbus 6000
1230 AD 1400 HA Bussum

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Mw. J. Dam

BEL/RO

Telefoonnummer 023-5145123

Jolanda.dam@noord-holland.nl

1 | 5

**Betreft: Verzoek om ontheffing van de Omgevingsverordening NH2020
voor de bouw van twee kleine windturbines op forteiland
Pampus gemeente Gooise Meren**

Verzenddatum

04 OKT. 2023

Kenmerk

2045804/2076719

Uw kenmerk

371352

Geacht college,

In uw brief van 4 juli 2023 verzoekt u ons op grond van artikel 13.4 van tweede Omgevingsverordening NH2020 ontheffing als bedoeld in artikel 4.1a van de Wet ruimtelijke ordening te verlenen ten aanzien van de windturbine-regels zoals opgenomen in hoofdstuk 6 van de Omgevingsverordening NH2020. Op basis van deze ontheffing wilt u de mogelijkheid bieden twee kleine windturbines met een ashoogte van 15 meter op het forteiland Pampus te plaatsen (hierna: Pampus). Deze windturbines maken onderdeel uit van een energiesysteem dat Pampus zelfvoorzienend maakt.

In het geldende bestemmingsplan 'Landelijk Gebied, vastgesteld 19 juni 2014, is aan het forteiland de bestemming 'Cultuur en ontspanning' met de functieaanduiding 'Museum' toegekend. De bouw van twee kleine windturbines is in strijd met de planregels. Het bestemmingsplan kent geen afwijkingmogelijkheden om de voorgestelde ontwikkeling alsnog mogelijk te maken. U bent voornemens een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik te verlenen om het plan mogelijk te maken.

Uw college is van mening dat met de aanleg van het energiesysteem, waar de twee kleine windturbines in zijn opgenomen, sprake is van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling en dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. De uitvoering van het plan wordt onevenredig belemmerd door de windenergie-instructieregels van de Omgevingsverordening NH2020 in verhouding met de te dienen provinciale belangen. U meent in aanmerking te komen voor een ontheffing omdat met het plan sprake is van een gewenste verduurzaming van Pampus dat voor de energie afhankelijk is van de eigen opwekmogelijkheden.

Na afweging van uw belangen ten opzichte van de hier relevante provinciale belangen komen we tot de conclusie dat de door u gevraagde ontheffing kan worden verleend. Hieronder lichten we - na

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 1

2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

uiteenzetting van het beoordelingskader - deze afweging en conclusie toe.

Beoordelingskader

Op grond van artikel 4.1a van de Wet ruimtelijk ordening en artikel 13.4 van de Omgevingsverordening NH2020 kunnen wij ontheffing verlenen van de in hoofdstuk 6 genoemde instructieregels voor ruimtelijke plannen voor zover de verwezenlijking van het gemeentelijke ruimtelijke beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding met de door de Omgevingsverordening en -regeling te dienen provinciale belangen. De wetsgeschiedenis en jurisprudentie zijn zeer strikt in de toepassingsmogelijkheden van deze ontheffingsbevoegdheid. Uitgangspunt is onverkorte toepassing van de Omgevingsverordening en -regeling NH2020. Het moet om een uitzonderlijke situatie gaan, zodat de toepassing van deze ontheffingsbevoegdheid een incidenteel karakter heeft.

Beoordeling inhoudelijke aspecten

De planlocatie ligt in het IJmeer ter hoogte van de zandbank 'Pampus'. Het eiland ligt op circa 3,2 km hemelsbreed, of 20 minuten varen, van Muiden. Pampus is een kunstmatig ontworpen eiland. Op dit eiland bevinden zich in de huidige situatie een fort, een paviljoen en enkele bijgebouwen. Het forteiland heeft een hoog cultuur-historische waarde en is een belangrijke recreatieve bestemming die alleen over water te bereiken is.

Sinds de oplevering in 1895 staat het fort los van de wal en wordt elektriciteit opgewekt met dieselaggregaten. Na verwerving, heeft Stichting Forteiland het eiland ingericht en wordt het jaarlijks bezocht door zo'n 100.000 belangstellenden en recreanten. Om zonder grote nadelige gevolgen voor het kwetsbare milieu (het eiland ligt in het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer, maar maakt hiervan zelf geen onderdeel van uit) deze groeiende stroom belangstellenden en recreanten te kunnen blijven ontvangen, is het noodzakelijk over te stappen op duurzame energieopwekking. Er moet voldoende energie worden opgewekt en opgeslagen om jaarrond te kunnen functioneren. Hiertoe is een energiesysteem ontwikkeld dat gebruik maakt van zonne-energie, windenergie en bio-vergisting. Door opslag van energie in batterijen, in warmte en in de vorm van waterstof ontstaat een balans tussen vraag en aanbod. De plaatsing van de twee kleine windturbines met een masthoogte van 15 meter en een tiphoogte van 22 meter is volgens de Stichting noodzakelijk om op koude en donkere dagen voldoende elektriciteit te kunnen opwekken. De windturbines zijn voorzien aan de zuidoostkant van het eiland.

Gelet op de maatschappelijke verduurzamingsopgave wenst uw gemeente mee te werken aan de hierboven omschreven herontwikkeling van het eiland. In het kader van de integrale gebiedsontwikkeling wordt er hiermee in stedenbouwkundig-planologisch opzicht een zinvolle nieuwe invulling aan het eiland gegeven. Met het energiesysteem wordt er volgens uw gemeente een duurzamere exploitatie van het eiland bewerkstelligd, waardoor het behouden en toegankelijk kan blijven voor publiek en educatieve doeleinden voor de komende generaties.

Om uitvoering te kunnen geven aan deze herontwikkeling vraagt u een ontheffing aan van de instructieregels voor windturbines zoals bedoeld in paragraaf 6.2.1 van de Omgevingsverordening NH2020. Deze instructieregels houden in dat uitsluitend in RES zoekgebieden voor windenergie onder voorwaarden (grootschalige) windturbines mogelijk zijn (artikel 6.27a). In aanvulling daarop zijn kleine windturbines van maximaal 15 meter ashoogte toegestaan in landelijk gebied (artikel 6.27b).

Hierbij wordt uitgegaan van één windturbine per bouwperceel, dient de windturbine landschappelijk gezien aan te sluiten op de bijbehorende bebouwing en zorgvuldig ruimtelijk te worden ingepast. In dit geval is weliswaar sprake van kleine windturbines, maar van twee in plaats van één en ligt het plangebied niet in landelijk gebied. Het plan is derhalve strijdig met artikel 6.27b van de Omgevingsverordening NH2020.

Wij zijn van mening dat weliswaar niet wordt voldaan aan de vereisten van artikel 6.27b, maar wel aan het in artikel 6.26 omschreven provinciale oogmerk voor windenergie, te weten: "*het mogelijk maken van windturbines ter uitvoering van de Regionale Energiestrategieën Noord Holland Noord 1.0 en Noord Holland Zuid 1.0 en zorgvuldige ruimtelijke inpassing van windturbines*". Gelet hierop vinden wij dat het belang van de verduurzaming van het forteiland zwaarder weegt dan het onverkort toepassen van de instructieregel artikel 6.27b. De twee kleine windturbines leveren een substantiële bijdrage aan de verduurzaming van Pampus, zodat het eiland kan voorzien in de noodzakelijk eigen opwek van energie. Aangezien het Kwaliteitsteam Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben aangegeven dat het plan de kernkwaliteiten van het werelderfgoed niet aantast (zie hieronder) is daarmee sprake van een zorgvuldige ruimtelijke inpassing.

Gelet op het bovenstaande achten wij hier sprake van een bijzondere, incidentele situatie waarbij de door de gemeente te behartigen belangen prevaleren boven de met de instructieregel te dienen provinciale belangen.

Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden

De instructieregels voor de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden (artikel 6.49 van de Omgevingsverordening NH2020) zijn eveneens van toepassing op het plan. Nieuwe activiteiten mogen alleen mogelijk gemaakt worden als deze de kernkwaliteiten, zoals uitgewerkt en geobjectiveerd bij bijlage 7 en bijlage 7a bij de verordening, niet aantasten.

Of het plan past binnen de instructieregels is in augustus 2020 positief beoordeeld door het Kwaliteitsteam Hollandse Waterlinie.

De kernwaarde van het kustfort midden in het IJmeer is uitstekend vertaald in een plan voor eigentijdse zelfvoorzienendheid en een goed ingepaste ontvangstvoorziening. Zo laat Pampus zien dat de transitie naar een duurzame samenleving goed combineerbaar is met het behoud van erfgoedwaarden. Er is naar onze overtuiging een goede balans gevonden tussen erfgoed, energietransitie, exploitatie en educatie.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft op 14 april 2022 eveneens positief geadviseerd op het plan.

Bovenstaande heeft er mede toe geleid dat wij op 18 oktober 2022 in het kader van het wettelijk vooroverleg de volgende positieve reactie op het plan hebben gegeven.

Het initiatief voldoet aan het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies dat in de Omgevingsverordening NH 2020 is opgenomen als bijlage 7A (Afwegingskader Energie Hollandse Waterlinies). Op blz. 12 is het volgende verwoord: "Voor kleine zonne- en wind initiatieven die in eigen behoefte van een fort/woning/agrarisch bedrijf voorzien is maatwerk nodig. Hiervoor dient een light versie HIA te worden uitgevoerd, waarbij specifieke deskundigheid van werelderfgoed noodzakelijk is." Hier voldoet Stichting Pampus aan. Zij heeft hiervoor Antheagroep een analyse laten verrichten en ruimtelijke onderbouwing van het energiesysteem laten opstellen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft hierover een positief preadvies gegeven.

Wij hebben geoordeeld dat de instructieregels voor Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden de uitvoering van het plan niet in de weg staan.

Samenvattend

Gelet op bovenstaande komen wij tot de conclusie dat onverkorte toepassing van artikel 6.27b van de Omgevingsverordening NH2020 in dit specifieke geval leidt tot een onevenredige belemmering van de gebruiksmogelijkheden van het forteiland Pampus en het daarop van toepassing zijnde ruimtelijk beleid van uw gemeente in verhouding tot de door de Omgevingsvergunning hier te dienen provinciale belangen. Om die reden zal de door u verzochte ontheffing worden verleend.

Conclusie

Gelet op al het voorgaande besluiten wij:

1. Op grond van artikel 13.4 van de Omgevingsverordening NH2020 voor de bouw van twee kleine windturbines met een ashoogte van 15 meter op het forteiland Pampus ontheffing te verlenen van artikel 6.27b van de Omgevingsverordening NH2020.

Wij wijzen u erop dat op grond van artikel 14.4, vierde lid, van de OVNH2020 de ontheffing vervalt, indien niet binnen twee jaar na het verlenen van de ontheffing een ruimtelijk plan is vastgesteld met gebruikmaking van de ontheffing.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

M.J.H. van Kuijk

voorzitter

E.A.S. Rommel

Rechtsbescherming

Voor de mogelijkheid van bezwaar en beroep is van belang dat deze ontheffing wordt aangemerkt als een verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 2.27, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit betekent dat tegen deze ontheffing alleen rechtstreeks beroep kan worden ingesteld door het college van burgemeester en wethouders van Amstelveen. Andere belanghebbenden kunnen geen rechtstreeks beroep instellen tegen deze ontheffing. Zij kunnen wel beroep instellen tegen de omgevingsvergunning waarvoor deze ontheffing als verklaring van geen bedenkingen dient.